

PRIOPĆENJE

Petra Buljević Zdjelarević, Ured za odnose s javnošću IRB-a

T. +385 (1) 457-1269, (99) 267-95-14

E-mail: info@irb.hr

ZAGREB, 28.4.2014.

Ruđerovim znanstvenicima 230 tisuća eura za očuvanje Jadrana

Znanstvenici IRB-a partneri na IPA strateškom projektu

Znanstvenici Centra za istraživanje mora u Rovinju i zagrebačkog Zavoda za istraživanje mora i okoliša Instituta Ruđer Bošković (IRB) zajedno s kolegama iz Hrvatske i još pet država s Jadrana radiće na projektu sustavnog sprječavanja zagađenja balastnim vodama. Riječ je o strateškom projektu BALMAS (Ballast Water Management System for Adriatic Sea Protection) koji se implementira u okviru IPA ADRIATIC programa s ukupnim budžetom od oko 7 milijuna eura, od čega je IRB-u na raspolaganju oko 230 tisuća eura. Projekt okuplja stručnjake iz 6 europskih zemalja sa 17 partnerskih institucija, a njihov je ključni cilj uvesti jedinstveni sustav upravljanja balastnim vodama u jadranske luke.

Balastne vode - potencijalno vrlo opasan zagađivač Jadrana

Jadransko more jedinstven je i vrlo osjetljivi ekosustav. Ekonomski razvoj i društveni život svih obalnih država u velikoj mjeri ovise o čistom i očuvanom Jadranu. Razvojem turizma, ali i gospodarstva, posebice pomorskog prometa te utjecajem globalnih klimatskih promjena dolazi do sve većeg broja ekoloških problema. Dodatan problem predstavlja i činjenica da se Jadransko more ubraja u poluzatvorena mora koja karakterizira ograničena izmjena vode s oceanima što ga čini osobito osjetljivim na sve vrste onečišćenja.

Preko 80% svjetske trgovine danas se obavlja brodovima velikih nosivosti. Kako bi osigurali sigurnost i stabilnost kretanja, trećinu i više nosivih kapaciteta brodova ispunjava se (morskom) balastnom vodom na mjestima gdje se vrši iskrcaj ili utovar tereta. Putem balastnih voda moguć je prijenos raznih onečišćivala i živih organizama iz jednog akvatorija u drugi. Ukoliko se ta dva akvatorija razlikuju po bioraznolikosti i ekološkim svojstvima, postoji opasnost od invazivnih vrsta koje mogu uzrokovati značajne poremećaje u akvatoriju. No, velika opasnost prijeti i od unosa onečišćivala, te patogenih i toksičnih vrsta.

Balastne vode čine jedan od četiri globalna problema zagađivanja i opasnosti za svjetska mora i oceane. Koliko je razmjere zadobio ovaj problem potvrđuje činjenica da se godišnje, diljem svijeta, preveze između 10 i 12 milijardi tona balastne vode s oko 4 500 različitih vrsta organizama i 3 000 planktonskih vrsta. Prema dostupnim podacima godišnje u Jadranskom moru završi više od 10 milijuna tona balastnih voda, a s obzirom na ubrzani razvoj trgovine povećat će se i promet u jadranskim lukama pa samim time i onečišćenja balastnim vodama.

Onečišćenje mora balastnim vodama iznimno je ozbiljan problem s kojim se danas susreće većina obalnih država. Svjesna te činjenice Međunarodna pomorska organizacija donijela je 2004. godine Međunarodnu konvenciju o nadzoru i upravljanju brodskim balastnim vodama i talozima iz 2004. godine. Ova konvencija predstavlja prvi sveobuhvatni međunarodni pravni instrument koji regulira problematiku prijenosa štetnih morskih organizama.

Kontinuirani monitoring lučkih područja

Cilj projekta BALMAS je uvođenje jedinstvenog sustava upravljanja balastnim vodama u jadranskim lukama, što obuhvaća izradu nultog stanja mora u 12 luka obuhvaćenih projektom, planiranje kontinuiranog monitoringa u lukama, uspostavljanje sustava ranog upozoravanja o izvanrednim stanjima u lukama (EWS – Early Warning System) i razvojem sustava za potporu nadležnim institucijama za brže i učinkovito donošenje odluka o upravljanju vodenim balastom (DSS – Decision Support System) u skladu s Okvirnom direktivom o morskoj strategiji (EU Marine Strategy Framework Directive - MSFD) čija je potpisnica i RH.

Projekt BALMAS realizira se u sklopu IPA Adriatic Programa prekogranične suradnje te okuplja 17 partnerskih institucija iz Italije, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Albanije i Hrvatske. Hrvatski su partneri, uz IRB, Institut za oceanografiju i ribarstvo, Sveučilište u Dubrovniku, Ministarstvo pomorstva, transporta i infrastrukture, te Udruga Mare Nostrum - Hrvatska udruga poslodavaca-brodara u međunarodnoj plovidbi.

NAPOMENA: "Sadržaj ovog priopćenja isključiva je odgovornost Instituta Ruđer Bošković i ni na koji se način ne može smatrati da odražava gledišta Europske unije."

KORISNE POVEZNICE:

O projektu: <http://www.balmas.eu/>

Centar za istraživanje mora u Rovinju: <http://www.cim.irb.hr/>

SUGOVORNIK NA TEMU: <http://www.irb.hr/Ljudi/Romina-Kraus>

dr. sc. Romina Kraus

E: Romina.Kraus@irb.hr

Telefon: +385 52 804 746

Laboratorij za procese u ekosustavu mora

Centar za istraživanje mora